

การรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ในสถานศึกษา ในเขตภาคเหนือ

Teachers' perceptions on enhancement of the 12 values in northern educational institutions

สรียา โชติธรรม^{1*} ณัฐพล แจ่งอักษร² และ สุวิมล ว่องวานิช³

Sareeya Chotitham Natthapol Jaengaksorn and Suwimon Wongwanich

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร (Faculty of Education, Naresuan University)

²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (Faculty of Education, Chiang Mai University)

³คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Faculty of Education, Chulalongkorn University)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการให้ความสำคัญและความคิดเห็นต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ 2) เปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูอาจารย์เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาก่อนและหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ และ 3) ศึกษาระดับค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูอาจารย์ในเขตภาคเหนือ จำนวน 984 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการรับรู้และการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการสำหรับครู ที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการทั้ง 12 ข้อในระดับมาก และเห็นด้วยต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในประเด็นต่างๆ อยู่ในระดับปานกลางและระดับมาก 2) ครูอาจารย์รับรู้ว่าสถานศึกษาส่งเสริมค่านิยม 12 ประการหลังประกาศนโยบายสูงกว่าก่อนประกาศนโยบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ครูอาจารย์เห็นว่าในภาพรวมผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม และข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้เรียนมีค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : ค่านิยม 12 ประการ, การส่งเสริมค่านิยม

Abstract

This study aims to: 1) examine teachers' perceptions towards the importance and opinions on the enhancement of the 12 values; 2) compare teachers' perceptions on enhancement of the 12 values in northern educational institutions before and after policy adoption; and 3) examine teachers' perceptions of students' 12 values. A sample of 984 teachers in northern educational institutions were chosen through multi-stage random sampling. The research instrument was the teacher's perception and enhancement of the 12 values questionnaire. The Cronbach's alpha reliability coefficients of the questionnaires was 0.81. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and dependent t-test. According to the research study, it was found that: 1) teachers attached great importance to all 12 values and moderately and strongly agreed with all

issue of enhancement of the 12 values; 2) Teachers perceived on enhancement of the 12 values for educational institutions with significantly at .05 higher level, after the policy adoption; and 3) teachers observed that students achieved a high level of practice of the overall values except the fourth value; seeking knowledge and education directly and indirectly, and the tenth value, applying His Majesty the King's Sufficiency Economy, which were considered a moderate level.

Keywords : 12 values, enhancement of the 12 values

*Corresponding author, E-mail: sareeyach@gmail.com โทร. 0 819151808

บทนำ

โลกในยุคโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรม การใช้ชีวิตเริ่มมีความเป็นทุนนิยมมากขึ้น อีกทั้งเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิต ดังนั้นคนในสังคมจะต้องเรียนรู้และพร้อมปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์, 2556; วิจารณ์ พานิช, 2555; สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2553) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางต่างๆ ทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อตามมาที่ต้องหาทางแก้ไข เช่น การก่อการร้าย ปัญหาความขัดแย้ง การประพฤติปฏิบัติผิดศีลธรรม รวมทั้งการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม (สุพรรณิ ชะโลทร และเกษมวัฒน์ เปรมกมล, 2553) แม้ว่าประเทศไทยจะมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และยังมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับต่างชาติ รวมถึงการเปิดรับวัฒนธรรมและค่านิยมต่างชาติเข้ามาผสมผสานกับการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะในส่วนของสังคมเมืองที่เป็นจุดศูนย์กลางในการรับเอาค่านิยมจากต่างชาติเข้ามา แต่การพัฒนาดังกล่าวกลับสวนทางกับจริยธรรมและค่านิยมอันดีงามของคนไทยที่นับวันจะเสื่อมถอยลงไป ซึ่งกลายเป็นปัญหาที่คนในสังคมต้องหันกลับมาพิจารณาตนเองและเร่งแก้ไข

เป็นที่ทราบดีโดยทั่วไปว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการกำหนดอนาคตของประเทศไทย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหน่วยงานรัฐบาลได้ดำเนินการอย่างเต็มที่เพื่อพัฒนาคนในชาติ ซึ่งพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะหัวหน้า คสช. ได้แถลงออกรายการโทรทัศน์ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2557 มีใจความสำคัญว่า สิ่งหนึ่งที่ยังถือเป็นปัญหาของคนในทุกระดับชั้นซึ่งต้องพัฒนาโดยด่วน คือ การกำหนดค่านิยมหลักของสังคมไทยให้ชัดเจน เพื่อที่จะทำให้ประเทศไทยเข้มแข็ง ดังนั้นคนไทยจะต้องเข้มแข็ง ซึ่งเป็นที่มาของ “ค่านิยม 12 ประการ” อันเป็นค่านิยมของสังคมไทยตามนโยบาย คสช. โดยระบุถึงค่านิยมหลัก 12 ประการ ตามนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้แก่ 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม 3) กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม 5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง 8) มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 10) รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง กล่าวได้ว่าค่านิยม 12 ประการ เป็นหลักในการปฏิบัติสำหรับคนไทยเพื่อให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้ คุณธรรมจริยธรรม มีวัฒนธรรม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักโฆษณากลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์, 2557)

การดำเนินมาตรการเผยแพร่ค่านิยม 12 ประการตามนโยบายของ คสช. เริ่มขึ้นทันทีภายหลังจากการออกอากาศรายการ “คืนความสุขให้คนในชาติ” เมื่อคืนวันที่ 11 กรกฎาคม 2557 พล.ร.อ.ณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดำเนินการขยายผลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.) เพื่อให้ผู้เรียนทุกระดับชั้น ท่องจำค่านิยม 12 ประการ โดยเริ่มตั้งแต่วันเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งต่อมากองศุภริยาองค์ทหารบก ได้นำค่านิยมทั้ง 12 ประการมาประพันธ์เป็นบทเพลง เพื่อให้ผู้เรียนท่องจำและให้มีการสอบเพื่อเก็บคะแนน โดยให้สถานศึกษาแต่ละแห่งกำหนดเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลที่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ

นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศยังได้มีการวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว ได้แก่ การรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจและสร้างความตระหนักเกี่ยวกับค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา หลักสูตร "การบูรณาการคุณธรรม จริยธรรมในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ การจัดทำภาพยนตร์สั้น การปรับหลักสูตรการพัฒนาครูและผู้บริหารในสถานศึกษา และมีการบูรณาการค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ไว้ในหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรม การจัดประกวดเขียนบทความและเขียนเรียงความ การขับเคลื่อนให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาที่น่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการศึกษา การจัดประกวดชุดการเรียนการสอนของครู ซึ่งแผนการดำเนินงานดังกล่าวนี้ควรมีการติดตามและประเมินผล เพื่อมีให้ค่านิยม 12 ประการ เป็นเพียงหลักการที่ผู้เรียนท่องจำได้ แต่เป็นหลักการที่ผู้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการจากมุมมองของครูอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการให้กับผู้เรียนโดยตรง เพื่อที่จะได้นำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงในการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการให้ความสำคัญและความคิดเห็นต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์
- 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการรับรู้ของครูอาจารย์เกี่ยวกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา ก่อนและหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ
- 3) เพื่อศึกษาระดับค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครูอาจารย์ในเขตภาคเหนือ จำนวน 58,137 คน ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย) จำนวน 46,957 คน อาจารย์ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา (ปวช. ปวส.) จำนวน 2,567 คน และอาจารย์ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 8,613 คน (กลุ่มข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานศึกษาธิการภาค, 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูอาจารย์ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือ จำนวน 984 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1970 อ้างถึงใน อีรวิทย์ เอกกุล, 2543) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 3% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมคือประมาณ 1,091 คน

ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

ขั้นที่ 1 สุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (cluster random sampling) ตามที่ตั้งภูมิศาสตร์ ซึ่งในภาคเหนือมี 17 จังหวัด ได้พื้นที่ศึกษา 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลำปาง น่าน อุตรดิตถ์ และพิษณุโลก

ขั้นที่ 2 สุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยสุ่มสถานศึกษาในแต่ละจังหวัดที่เป็นพื้นที่เป้าหมาย สถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ระดับการศึกษาละ 1 แห่ง รวมจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 24 แห่ง

ขั้นที่ 3 สุ่มครูอาจารย์ที่สอนในสถานศึกษาทั้ง 24 แห่ง โดยผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังครูอาจารย์ในสถานศึกษาแต่ละ 80 ฉบับ รวม 1,920 ฉบับ แต่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 984 ฉบับ (อัตราการตอบกลับร้อยละ 51.52) ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จึงประกอบด้วยครูอาจารย์ทั้งหมด จำนวน 984 คน (ใกล้เคียงกับขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

จังหวัด	ครูอาจารย์						รวม
	พื้นฐาน			อาชีวศึกษา		อุดมศึกษา	
	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	ปวช.	ปวส.		
ลำปาง	47 (80)	41 (80)	43 (80)	40 (80)	40 (80)	40 (80)	251 (480)
น่าน	39 (80)	38 (80)	42 (80)	39 (80)	38 (80)	41 (80)	237 (480)
อุดรดิตถ์	40 (80)	40 (80)	44 (80)	41 (80)	40 (80)	39 (80)	244 (480)
พิษณุโลก	35 (80)	47 (80)	44 (80)	42 (80)	42 (80)	41 (80)	252 (480)
รวม	161 (320)	166 (320)	173 (320)	162 (320)	160 (320)	162 (320)	984 (1,920)
รวม ทั้งหมด	984 คน อัตราการตอบกลับร้อยละ 51.52						

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ ( ) คือจำนวนแบบสอบถามที่แจก
 ตัวเลขนอกวงเล็บ คือจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามการรับรู้และการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการสำหรับครู ของสุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2560) มีจำนวน 5 ตอน รายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 3 ระดับ ได้แก่ สำคัญมาก 3 คะแนน สำคัญปานกลาง 2 คะแนน และสำคัญน้อย 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามนโยบายค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 3 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมาก 3 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง 2 คะแนน และเห็นด้วยน้อย 1 คะแนน

ตอนที่ 4 ระดับการดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาก่อนและหลังประกาศใช้นโยบาย ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 4 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมาก 3 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 2 คะแนน ปฏิบัติน้อย 1 คะแนน และไม่ได้ปฏิบัติ 0 คะแนน

ตอนที่ 5 ระดับค่านิยม 12 ประการของผู้เรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์ ซึ่งเป็นมาตรฐานค่า 3 ระดับ ได้แก่ ปฏิบัติมาก 3 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 2 คะแนน และปฏิบัติน้อย 1 คะแนน

คุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามการรับรู้และการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการสำหรับครู เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ที่พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) รายข้อคำถามตั้งแต่ 0.50-1.00 ผลการตัดสินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50 – 1.00 จากนั้นได้มีการปรับแก้ข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคพบว่า เครื่องมือมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.81

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยทำเรื่องขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จากนั้นได้ติดต่อกับผู้อำนวยการสถานศึกษา คณบดี และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากครูอาจารย์ที่สอนนักเรียน นิสิตนักศึกษา โดยแยกเป็นระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามสำหรับครูอาจารย์ทั้งหมดจำนวน 1,920 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมา 984 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบกลับร้อยละ 51.52

2) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยกำหนดระดับคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถาม ตอนที่2-5 ไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.00 หมายถึง ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 0.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) สถิติเชิงบรรยาย (descriptive statistics) เพื่ออธิบายภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 3

2) สถิติอนุมาน (inferential statistics) สถิติทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (dependent t-test) เพื่อใช้ในการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามลำดับวัตถุประสงค์วิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการให้ความสำคัญและความคิดเห็นต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์

1.1 ระดับการให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ในภาคเหนือ พบว่า ครูอาจารย์ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากทุกข้อ (ค่าเฉลี่ยหรือ M มีค่าอยู่ในช่วง 2.70 ถึง 2.81, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หรือ SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.42 ถึง 0.50) โดยครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ มากที่สุด (M=2.81, SD=0.42) รองลงมาคือ ข้อ1 ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (M=2.78, SD=0.46) และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม (M=2.78, SD=0.44) ตามลำดับ ส่วนค่านิยมที่ครูอาจารย์ให้ความสำคัญน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (M=2.70, SD=0.50)

ตารางที่ 2 แสดงการให้ความสำคัญกับค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาของครูอาจารย์

รายการ	น้อย (%)	ปาน กลาง (%)	มาก (%)	รวม (%)	M	SD	แปล ผล
ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	1.70	19.00	79.30	100.00	2.78	0.46	มาก
ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดี งามเพื่อส่วนรวม	1.00	20.20	78.80	100.00	2.78	0.44	มาก
กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์	0.90	17.30	81.80	100.00	2.81	0.42	มาก
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและ ทางอ้อม	1.00	23.30	75.70	100.00	2.75	0.46	มาก
รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันทรงงาม	0.80	25.30	73.90	100.00	2.73	0.46	มาก
มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่ และแบ่งปัน	1.30	22.20	76.50	100.00	2.75	0.46	มาก
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	0.90	24.00	75.10	100.00	2.74	0.46	มาก
มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพ ผู้ใหญ่	1.20	21.50	77.20	100.00	2.76	0.46	มาก
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัส ของพระเจ้าอยู่หัว	1.50	22.80	75.70	100.00	2.74	0.47	มาก
รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	2.00	25.80	72.20	100.00	2.70	0.50	มาก
เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่อ อำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอาย เกรง กลัวต่อบาปตามหลักศาสนา	1.10	26.50	72.40	100.00	2.71	0.48	มาก
คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติ มากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง	1.40	24.20	74.40	100.00	2.73	0.48	มาก

1.2 ครูอาจารย์เห็นด้วยอย่างมากต่อการส่งเสริมนโยบายค่านิยม 12 ประการในประเด็นต่างๆ ดังนี้ได้แก่ 1) นโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่เด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติ 2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่สำคัญต่อประเทศชาติ 3) สถานศึกษาพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ประการ 4) สถานศึกษาพร้อมนำนโยบายค่านิยม 12 ประการไปปฏิบัติ 5) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ และ 6) นโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (M มีค่าอยู่ในช่วง 2.56 ถึง 2.69, SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.48 ถึง 0.57) ส่วนประเด็นอื่นๆ ที่ครูอาจารย์มีความเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นเรื่องยาก 2) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการมากกว่านโยบายอื่น 3) รู้จักวิธีการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ 4) เข้าใจแนวทางการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ 5) สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตามนโยบายค่านิยม 12 ประการ และ 6) นโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่น เช่น นโยบายคุณธรรม (M มีค่าอยู่ในช่วง 2.35 ถึง 2.50, SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.55 ถึง 0.58)

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นของครูอาจารย์ต่อส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา

รายการ	น้อย (%)	ปาน กลาง (%)	มาก (%)	รวม (%)	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปล ผล
นโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	2.70	44.40	52.80	100.00	2.56	0.56	มาก
นโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่น เช่น นโยบายคุณธรรม	8.80	47.00	44.20	100.00	2.50	0.55	ปาน กลาง
การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นเรื่องยาก	0.90	29.30	69.80	100.00	2.35	0.64	ปาน กลาง
นโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่เด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติ	0.70	30.30	69.00	100.00	2.69	0.48	มาก
การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งสำคัญต่อประเทศชาติ	3.40	47.20	49.50	100.00	2.68	0.48	มาก
รู้จักวิธีการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ	3.80	46.70	49.50	100.00	2.46	0.56	ปาน กลาง
เข้าใจแนวทางการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ	2.50	48.60	48.90	100.00	2.46	0.57	ปาน กลาง
สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมผู้เรียนตามนโยบายค่านิยม 12 ประการ	2.20	36.20	61.60	100.00	2.46	0.55	ปาน กลาง
พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ประการ	2.60	37.50	59.90	100.00	2.59	0.54	มาก
สถานศึกษาพร้อมนำนโยบายค่านิยม 12 ประการไปปฏิบัติ	3.40	37.00	59.60	100.00	2.57	0.55	มาก
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ	3.70	36.80	59.50	100.00	2.56	0.57	มาก
สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการมากกว่านโยบายอื่น	4.20	46.70	49.10	100.00	2.45	0.58	ปาน กลาง

2. หลังการประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ สถานศึกษาส่งเสริมค่านิยมทั้ง 12 ข้อ สูงกว่าก่อนประกาศนโยบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การเปลี่ยนแปลงในการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการก่อนและหลังประกาศนโยบายมีความใกล้เคียงกัน โดยช่วงก่อนการประกาศนโยบายสถานศึกษามีระดับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการมีค่าเฉลี่ยการส่งเสริมอยู่ระหว่าง 2.30 – 2.50 และหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการมีค่าเฉลี่ยการส่งเสริมอยู่ระหว่าง 2.60 – 2.70

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบระดับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของสถานศึกษา ก่อนและหลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ

ค่านิยม 12 ประการ	N	ก่อนมี นโยบาย		หลังมี นโยบาย		t	p
		M	SD	M	SD		
ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	984	2.50	0.66	2.75	0.49	13.59	.00
ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ที่ดีเพื่อส่วนรวม	984	2.46	0.65	2.73	0.49	15.15	.00
กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์	984	2.56	0.64	2.78	0.46	13.22	.00
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและ ทางอ้อม	984	2.43	0.68	2.70	0.51	14.55	.00
รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อันงดงาม	984	2.45	0.67	2.72	0.50	15.18	.00
มีศีลธรรม รักษาสัตย์ ห่วงดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่แบ่งปัน	984	2.45	0.66	2.71	0.51	14.69	.00
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	984	2.46	0.68	2.72	0.52	14.19	.00
มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักเคารพผู้ใหญ่	984	2.49	0.67	2.72	0.50	12.91	.00
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	984	2.43	0.70	2.71	0.51	14.99	.00
รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	984	2.36	0.70	2.68	0.52	16.02	.00
เข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ ฝอยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ กิเลส มีความละอาย เกรงกลัวต่อบาปตามหลักศาสนา	984	2.36	0.70	2.68	0.53	17.70	.00
คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและต่อชาติมากกว่า ผลประโยชน์ของตนเอง	984	2.43	0.68	2.69	0.52	14.02	.00
ค่านิยมโดยรวม	984	2.35	0.64	2.63	0.59	12.10	.00

หมายเหตุ $p < .05$

3. ครูอาจารย์มีความเห็นว่าผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการอยู่ในระดับมาก (M มีค่าอยู่ในช่วง 2.51 ถึง 2.68, SD มีค่าอยู่ในช่วง 0.51 ถึง 0.58) ยกเว้นค่านิยมข้อ4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม (M=2.45, SD=0.60) และข้อ10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (M=2.44, SD=0.61) เมื่อพิจารณาผู้เรียนจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า นิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยรวมมีค่านิยมทุกด้านต่ำกว่าผู้เรียนในระดับการศึกษาอื่นๆ

ตารางที่ 5 แสดงระดับค่านิยม 12 ประการของนักเรียนตามการรับรู้ของครูอาจารย์

ค่านิยม	M และ SD	ระดับการศึกษา						
		ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	ปวช.	ปวส.	อุดม	รวม
ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	M	2.80	2.62	2.75	2.71	2.74	2.46	2.68
	SD	0.42	0.56	0.45	0.55	0.44	0.57	0.51
ชื่อเสียงเสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม	M	2.66	2.48	2.64	2.57	2.68	2.33	2.56
	SD	0.53	0.56	0.54	0.57	0.51	0.63	0.57
กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์	M	2.80	2.59	2.67	2.67	2.68	2.48	2.65
	SD	0.43	0.59	0.50	0.54	0.47	0.57	0.53
ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม	M	2.60	2.34	2.49	2.36	2.54	2.35	2.45
	SD	0.56	0.60	0.59	0.63	0.57	0.64	0.60
รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย อัน งดงาม	M	2.74	2.55	2.59	2.58	2.71	2.35	2.59
	SD	0.44	0.55	0.56	0.60	0.49	0.60	0.56
มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อ ผู้อื่น เพื่อแม่และแบ่งปัน	M	2.70	2.49	2.62	2.55	2.69	2.37	2.57
	SD	0.47	0.59	0.52	0.59	0.49	0.61	0.56
เข้าใจ เรียนรู้ การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	M	2.76	2.56	2.62	2.64	2.72	2.40	2.62
	SD	0.47	0.59	0.53	0.57	0.46	0.64	0.56
มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อย รู้จักเคารพผู้ใหญ่	M	2.69	2.49	2.56	2.63	2.69	2.40	2.58
	SD	0.54	0.60	0.53	0.57	0.49	0.59	0.56
มีสติ รู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติ ตามพระ ราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว	M	2.71	2.49	2.53	2.63	2.65	2.35	2.56
	SD	0.49	0.60	0.57	0.57	0.49	0.59	0.57
รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	M	2.68	2.43	2.49	2.35	2.47	2.23	2.44
	SD	0.52	0.60	0.59	0.64	0.57	0.63	0.61
เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอม แพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ	M	2.65	2.40	2.53	2.56	2.65	2.29	2.51
	SD	0.53	0.59	0.56	0.59	0.48	0.66	0.58
คำนึงผลประโยชน์ของส่วนรวมและ ต่อชาติ	M	2.66	2.40	2.51	2.60	2.67	2.36	2.53
	SD	0.50	0.60	0.57	0.59	0.47	0.62	0.57

อภิปรายผลการวิจัย

1.1 จากการศึกษาระดับการให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการของครูอาจารย์ พบว่า ครูอาจารย์เน้นส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสังคมไทยเป็นสังคมชาวพุทธ ซึ่งเน้นการแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โดยพระพงศธร ฐิตมโน (2556) ที่ได้ระบุว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งหลักคำสอนของศาสนาได้ปลูกฝังให้คนมีความกตัญญูทวดต่อบิดามารดา เลี้ยงดูทางกายและใจของบิดามารดา ตลอดจนตอบแทนบุญคุณครูอาจารย์ เคารพและให้ความสำคัญกับครูบาอาจารย์ ดังนั้นครูอาจารย์จึงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ค่านิยมที่ครูอาจารย์ให้ความสำคัญรองลงมาคือข้อ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ชื่อสัตย์

เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากค่านิยม 12 ประการ เป็นคุณลักษณะหรือค่านิยมที่ครูอาจารย์ในสถานศึกษาได้ส่งเสริมและให้ความสำคัญในการส่งเสริมค่านิยมดังกล่าวอยู่แล้ว นอกจากนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการจำนวนหนึ่ง ได้จัดทำเอกสารหรือสื่อที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมค่านิยม โดยมีเนื้อหาหลักที่อธิบายถึงแนวทางในการส่งเสริมค่านิยมข้อ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม อย่างชัดเจน เช่น สำนักงานเขตพื้นที่ทางการศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต1 (2557) ได้มีการจัดทำเอกสารที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับการขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา และส่งมอบให้สถานศึกษาในสังกัด เพื่อให้ผู้บริหารและครูอาจารย์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษา โดยเนื้อหาที่สำคัญในเอกสารมีรายละเอียดเกี่ยวกับประเด็นหลัก 2 ประการ ประการแรกคือแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด นักศึกษาวิชาทหาร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความเสียสละ อดทน การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และมีอุดมการณ์ที่ดีงามเพื่อส่วนรวม และประการที่สองคือ แนวทางในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น โครงการวันสำคัญของชาติและศาสนา การทำป้าย รูปภาพ และให้ผู้เรียนเข้าร่วมวันสำคัญทางศาสนา ประเพณี วันสำคัญของชาติ อีกทั้งยังมีการประกวดเขียนเรียงความ และการแข่งขันทดสอบความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติไทย เป็นต้น นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับค่านิยมข้อ 1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มักมอบหมายให้ครูอาจารย์ที่สอนเกี่ยวกับสังคมศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหรือเป็นริ้วแรงสำคัญในการ ดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ ซึ่งครูอาจารย์ดังกล่าวจึงเน้นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมทั้ง 2 ข้อมากกว่าข้ออื่นๆ

1.2 จากการศึกษาความคิดเห็นต่อส่งเสริมค่านิยม 12 ประการ พบว่า ครูอาจารย์มีความเห็นว่ายโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเชื่อว่าสถานศึกษาพร้อมนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาวัน อัครเมธายุทธ, สุทัศน์ คร่ำในเมือง, และพิธาน พันทอง (2559) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพบว่า การขับเคลื่อนค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ครูอาจารย์ยังมีความเห็นว่าสถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ และ พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ข้อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูอาจารย์ในสถานศึกษาเห็นว่าค่านิยม 12 ประการเป็นคุณลักษณะหรือค่านิยมที่ผู้เรียนควรมี ครูอาจารย์จึงได้พยายามส่งเสริมค่านิยมเหล่านั้นมาโดยตลอด

2. จากการศึกษาการระดับการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในสถานศึกษาพบว่า หลังประกาศนโยบายสถานศึกษามีระดับการส่งเสริมค่านิยมทั้ง 12 ข้อสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการประกาศนโยบายเป็นการช่วยกระตุ้นให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาส่งเสริมค่านิยมอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น แม้ว่าการประกาศนโยบาย ครูอาจารย์มีการส่งเสริมค่านิยมอยู่ก่อนแล้วก็ตาม นอกจากการประกาศนโยบายจะทำให้ครูอาจารย์ส่งเสริมค่านิยมมากขึ้นแล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นก็คือ การกำกับติดตามผลการดำเนินนโยบาย ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมากมีการติดตามกำกับผลการดำเนินการส่งเสริมค่านิยม โดย ธาวัน อัครเมธายุทธ, สุทัศน์ คร่ำในเมือง, และพิธาน พันทอง (2559) อธิบายถึงการกำกับติดตามนโยบายว่าการกำกับติดตามนโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการดำเนินนโยบายให้ประสบความสำเร็จ ดังนั้นเมื่อมีการกำกับติดตามผลการดำเนินนโยบาย ครูอาจารย์จึงดำเนินการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการอย่างจริงจังมากขึ้น

3. การที่ครูอาจารย์มีความเห็นว่าผู้เรียนมีค่านิยมข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษา เล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม น้อยกว่าข้ออื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูอาจารย์ผู้สอนอาจคาดหวังอย่างมากว่าผู้เรียนควรมีลักษณะใฝ่หาความรู้ เพราะหน้าที่หลักของผู้เรียนคือการตั้งใจใฝ่หาความรู้ ซึ่งผู้เรียนอาจมีความใฝ่หาความรู้ในระดับหนึ่ง แต่ครูอาจารย์ผู้สอนอาจมีความคาดหวังในระดับสูง ส่วนผู้เรียนมีค่านิยมข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับที่น้อยกว่าข้ออื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สังคมปัจจุบันเป็นสังคมในยุคนิยม การดำรงตนอยู่โดย

ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอาจเป็นสิ่งที่ค่อนข้างส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมหรือคุณลักษณะดังกล่าวได้ค่อนข้างยาก เมื่อเทียบกับค่านิยมข้ออื่นๆ

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยสรุปได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้คือ **ข้อที่ 1** ครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการทั้ง 12 ข้อในระดับมาก โดยครูอาจารย์ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมค่านิยมข้อ 3 กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ มากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 1 ความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และข้อ 2 ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม ตามลำดับ ส่วนค่านิยมที่ครูอาจารย์ให้ความสำคัญน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการศึกษาความคิดเห็นของครูอาจารย์ พบว่าครูอาจารย์เห็นด้วยอย่างมากต่อการส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) นโยบายค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งที่เด็กไทยควรยึดถือปฏิบัติ 2) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการเป็นสิ่งสำคัญต่อประเทศชาติ 3) สถานศึกษาพยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนมีค่านิยมครบทั้ง 12 ประการ 4) สถานศึกษาพร้อมนำนโยบายค่านิยม 12 ประการไปปฏิบัติ 5) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการทุกข้อ และ 6) นโยบายค่านิยม 12 ประการสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่วนค่านิยมที่ครูอาจารย์มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง ตัวอย่างเช่น สถานศึกษาให้ความสำคัญกับนโยบายค่านิยม 12 ประการมากกว่านโยบายอื่น และนโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่น **ข้อที่ 2** หลังประกาศนโยบายค่านิยม 12 ประการ สถานศึกษามีระดับการส่งเสริมค่านิยมทั้ง 12 ประการสูงกว่าก่อนประกาศนโยบายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ **ข้อที่ 3** ครูอาจารย์มีความเห็นว่าในภาพรวมผู้เรียนมีค่านิยม 12 ประการอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียน ทางตรงและทางอ้อม และข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผู้เรียนมีค่านิยมอยู่ในระดับปานกลาง

การวิจัยนี้มีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้คือ 1) ควรส่งเสริมค่านิยมข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มขึ้น นอกจากนี้นักเรียนที่มีในระดับมาก ก็ควรส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น 2) ควรสร้างความเชื่อมั่นให้ครูอาจารย์เชื่อว่าการส่งเสริมค่านิยมเป็นเรื่องไม่ยาก ทั้งนี้อาจให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือและสื่อที่ครูอาจารย์สามารถนำไปปรับใช้ได้ง่าย 3) แม้ว่าครูอาจารย์มีความเห็นว่่านโยบายค่านิยม 12 ประการมีความซ้ำซ้อนกับนโยบายอื่นในระดับปานกลาง แต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรมีการตระหนักถึงปัญหาปริมาณนโยบายที่ลงสู่สถานศึกษา และความซ้ำซ้อนของนโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพูดคุย บูรณาการนโยบายต่างๆ เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนก่อนประกาศนโยบายหรือนำนโยบายลงสู่สถานศึกษา และ 4) ครูอาจารย์ควรเน้นการส่งเสริมค่านิยมข้อ 4 ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทางตรงและทางอ้อม และข้อ 10 รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปคือ ควรมีการศึกษาและส่งเสริมค่านิยม 12 ประการในกลุ่มผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษา (อนุบาล) เนื่องจากค่านิยมบางประการควรปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย และศึกษาแนวทางการส่งเสริมค่านิยมที่นักเรียนนักศึกษาที่มีในระดับต่ำ เช่น ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผู้สนับสนุนทุนโครงการวิจัย

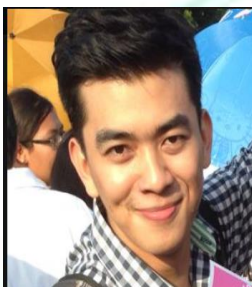
เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานศึกษาธิการภาค. (2559). *ข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานทางการศึกษาปี 2559*. เข้าถึงจาก <http://www.reo15.moe.go.th/reo15/images/ict/data60/reportdata591516.pdf>.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ธาวิน อัครเมธายุทธ, สุทัศน์ ครำในเมือง และพิธาน พันทอง. (2559). ศึกษากลยุทธ์การขับเคลื่อนค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18, 54 – 66.
- ธีรฤดี เอกะกุล. (2543). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พระพงศธร ฐิตมโน. (2556). *หลักสูตรที่ส่งเสริมความมั่งคั่งยุคเทคโนโลยีในสังคมไทย*. เข้าถึงจาก <http://nkr.mcu.ac.th/2556/index.php/en/component/attachments/download/62.html>.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอธิป จิตตฤกษ์. (2556). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: Openworlds.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). *การเปลี่ยนแปลงโลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาสู่ครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุพรรณิ ชะโลธร และเกษมวัฒน์ เปรมกมล. (2553). *หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ประสานมิตร.
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2560). *รายงานการวิจัย (ร่าง) การติดตามและประเมินการส่งเสริมค่านิยมของคนไทย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักโฆษกกลุ่มยุทธศาสตร์และแผนการประชาสัมพันธ์. (2557). *รายการคืนความสุขให้คนในชาติ วันศุกร์ที่ 11 กรกฎาคม 2557*. เข้าถึงจาก <http://www.thaigov.go.th/index.php/th/program1/item/84701-id84701>.
- สำนักงานเขตพื้นที่ทางการศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1. (2557). *การขับเคลื่อนค่านิยมหลัก 12 ประการสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา*. เข้าถึงจาก http://www.phitsanulok1.go.th/data_2.php?id_data=65&name_group=%A4%E8%D2%B9%D4%C2%C1%CB%C5%D1%A1%20F1%F2%20BB%C3%D0%A1%D2%C.

ประวัติผู้เขียนบทความ

ชื่อ-นามสกุล สรียา โชติธรรม
จบการศึกษา คด.วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์
มีความเชี่ยวชาญ การวิจัยเชิงปริมาณ

ชื่อ-นามสกุล ณัฐพล แจ้งอักษร
จบการศึกษา คด.วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่
มีความเชี่ยวชาญ การวิจัยทางการศึกษา

ชื่อ-นามสกุล สุวิมล ว่องวานิช
จบการศึกษา Ph.D. Educational Research and Evaluation, Ohio State University
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศาสตราจารย์
มีความเชี่ยวชาญ การวัดและประเมินผลทางการศึกษา